

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת יצחק קרויזר

פ/25/4530

הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון – ליווי רפואי ומשפטי במהלך הליכי ההכרה כנכה

וקביעת דרגת הנכות), התשפ"ד–2024

הוספת סעיף 43 ג.1. בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט–1959 [נוסח משולב]¹, אחרי סעיף 43 ב יבוא:

"ליווי רפואי ומשפטי 43 ג. (א) אדם שהגיש תביעה להכרה כנכה כתוצאה מחבלה יהיה זכאי לליווי של רופא של צבא הגנה לישראל במהלך הליכי ההכרה כנכה וקביעת דרגת הנכות, וכן יהיה זכאי שרופא כאמור יהיה נוכח בעת שהוא נבדק בידי ועדה רפואית.

(ב) אדם שהגיש תביעה להכרה כנכה כתוצאה מחבלה זכאי לייעוץ וייצוג של עורך דין מטעם הסנגוריה הצבאית במהלך הליכי ההכרה כנכה וקביעת דרגת הנכות.

(ג) הוראות סעיף זה יחולו על מי שחוק זה הוחל עליו לפי הוראות כל דין בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 276.

(1) לעניין סעיף קטן (א), במקום "רופא של צבא הגנה לישראל" יקראו "רופא המשרת בארגון בו שירת האדם שהגיש תביעה להכרה או רופא מטעם ארגון כאמור";

(2) לעניין סעיף קטן (ב), במקום "הסנגוריה הצבאית" יקראו "הסנגוריה הציבורית או עורך דין מטעם הארגון בו שירת האדם שהגיש תביעה להכרה".

דברי הסבר

בדוח הביניים של צוות הבדיקה הפרלמנטארי לבחינת תפקוד אגף שיקום נכים ואגף משפחות והנצחה במשרד הביטחון מיום י' באדר התש"ע (24 בפברואר 2010), אשר הוקם במהלך כהונתה של הכנסת השמונה-עשרה מטעם ועדת החוץ והביטחון של הכנסת נכתב כך: "מדינת ישראל מחמיצה את המטרה, בעיקר בכל הנוגע לתחום שיקום הנכים, וזאת בשל האופן בו מטופל תחום זה. כמו כן, ליוותה את עבודת הצוות התחושה, כי נגרם עוול משווע למעמדם הראוי והמכובד של נכי צה"ל". מנגד ציינו חברי צוות הבדיקה כי: "לא ניתן להתעלם מכך, כי יש מקום לטענה שחוק הנכים "מנוצל" עד תום וכך נוצר תהליך אשר הרחיב מאד את היקף הנכים בהם מטפל אגף השיקום". עוד נכתב בדו"ח כי: "לאורך כל הדרך, הגורם שמשלם את המחיר הכבד ביותר הוא הנכה – בכבודו העצמי ובמעמדו בחברה הישראלית. האחריות העליונה והכוללת לשיקום נכי צה"ל ונכי שאר הגופים הביטחוניים, הינה של מדינת ישראל ושל מפקדי ומנהלי הגופים הללו, ואגף השיקום הינו הזרוע המבצעת והמקצועית במילוי חובה זו. לפיכך, לתפיסתנו, הפיתרון צריך לבוא מכיוון הרחבת האחריות של הגופים הביטחוניים כלפי אנשיהם, שימור מעמד הנכה ושיקומו".

כיום, כאשר אדם נפצע במסגרת תפקידו, המסמך הראשון שעליו הוא חותם מסיר, הלכה למעשה, את האחריות לטיפול בו, לשיקומו ולליווי מהגוף שבו הוא משרת. הרציונל העומד מאחורי הצעת חוק זו הוא כי קיימת חשיבות עצומה למחויבותו של כל גוף הנמנה על גופי הביטחון, כלפי כל אדם המשרת בו ואשר נשלח על ידו. לא ייתכן שאדם שנפגע במהלך שירותו יעמוד לבדו מול גוף עתיר בניגוד עניינים מובנה ומורכב (אגף שיקום נכים במשרד הביטחון), אשר אמור לפעול תחת מגבלה תקציבית, לקבוע את זכאותו ואת אחוזי נכות ולבסוף, גם לשקמו. בהקשר זה, לא ייתכן, כי אותו אדם זכאי לליווי משפטי מהארגון בו הוא משרת במקרים בהם מוגשת נגדו תביעה עקב פעילותו במסגרת התפקיד, אך לא זכאי לייצוג משפטי כאשר הוא נפצע בעת ועקב תפקידו.

לפיכך, מוצע לקבוע כי הגוף הביטחוני שאליו השתייך מבקש ההכרה יקצה ליווי משפטי וליווי רפואי בהליך ההכרה ועד לקביעת אחוזי נכות (כולל ערר). מוצע כי אדם שהגיש תביעה להכרה כנכה כתוצאה

מחבלה יהיה זכאי לליווי של רופא של צבא הגנה לישראל או רופא המשרת בארגון בו שירת אותו אדם או רופא מטעם ארגון כאמור, במהלך הליכי ההכרה כנכה וקביעת דרגת הנכות, וכן יהיה זכאי לכך שהרופא יהיה נוכח בעת שהוא נבדק בידי ועדה רפואית. עוד מוצע, כי אדם שהגיש תביעה להכרה כנכה כתוצאה מחבלה יהיה זכאי לייעוץ וייצוג של עורך דין מטעם הסנגוריה הצבאית או עורך דין מטעם הארגון בו שירת אותו אדם במהלך הליכי ההכרה כנכה וקביעת דרגת הנכות, ואולם רשאי הוא לבחור כי במקום עורך דין כאמור יהיה זכאי לייעוץ וייצוג של עורך דין אחר, על חשבונו. יוזמי הצעת החוק מאמינים כי כתוצאה ממעורבות פעילה של הגופים הנסמכים על אגף השיקום, יתייעל אגף זה לרווחת הנכים ושיפור מעמדם.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באדר ב' התשפ"ד (03.04.2024)